

Informacijos perdavimas DSS kampanijų vykdymas kelių transporto sektoriuje

Šiame informaciniame biuletenyje pateikiamos kai kurios išvados, padarytos ataskaitoje apie darbuotojų saugos ir sveikatos (DSS) gerinimo kelių transporto sektoriuje kampanijų ir iniciatyvų pavyzdžius (1).

Siekiant užtikrinti, kad vairuotojai ir jų darbdaviai aiškiai žinotų, kokių pavojų gali kilti kelių transporto sektoriuje, ir puikiai suprastų, kokių priemonių galima imtis saugumui pagerinti, svarbiausias dėmesys turėtų būti skiriamas veiksmingoms informacijos perdavimo priemonėms. Tačiau dėl daugybės priežasčių skleisti informaciją kelių transporto sektoriuje yra ypač sudėtinga. Dauguma įmonių yra mažos bendrovės, kuriose įdarbinta mažiau nei 10 darbuotojų, ir daugelis vairuotojų dirba savarankiškai. Vairuotojai dažnai dirba toli nuo pagrindinės buveinės, taip pat dauguma jų turi ilgametę patirtį ir yra įpratę dirbti savarankiškai.

Šis savarankiškumas ir didelis kelių transporto sektoriaus konkurencingumas taip pat gali lemti vairuotojų ir jų darbdavių nenorą taikyti naujus darbo būdus. Vairuotojai labiausiai linkę pasitikėti savo patirtimi ir nenoriai klausosi iš kitur teikiamų patarimų DSS klausimais, net ir suvokdami jų svarbą. Taip pat akivaizdu, kad vairuotojų ir jų darbdavių bei vadovų arba, savarankiškai dirbančių vairuotojų atveju, juos samdančių įmonių bendravimas DSS klausimais yra nepakankamas. Kelių transporto sektoriaus darbuotojai labiau linkę atkreipti dėmesį į praktinę ir vaizdinę informaciją, jei ji jiems atrodo svarbi.

Ataskaitoje pateiktuose pavyzdžiuose buvo taikomi įvairūs metodai.

- Keturiolika atvejais buvo taikomas individualusis metodas, kuriuo siekiama pakeisti turimas žinias ar požiūrį į tam tikrus dalykus. Šiam metodui taikyti reikia palyginti nedaug išteklių, tai gali būti taupus informacijos pateikimo plačiai visuomenei būdas.
- Dvylika atvejų buvo taikomas visuotinis metodas, kuriuo siekiama struktūrinių ir (arba) kultūrinių pokyčių. Taikant šį metodą, DSS srityje daugeliu atvejų padaryta reikšminga pažanga.
- Keturiolika atvejais buvo taikomas suderintų veiksmų metodas, kuriuo siekiama pakeisti ir turimas žinias, ir požiūrį, kartu siekiant pradėti vykdyti struktūrinius ir kultūrinius pakeitimus. Šiam metodui taikyti reikia daugiau išteklių, tačiau manoma, kad jo poveikis didžiausias.

Remiantis pavyzdžiais galima išskirti įvairius sėkmės veiksnius ir pateikti pasiūlymų, kuriuos galima suskirstyti pagal tam tikras tarpusavyje susijusias pagrindines temas:

- įrodymais bei rizikos valdymu pagrįsto ir praktinio požiūrio taikymas;

Wiktor Pawlik

Max Skorwider

Michał Krakowiak

© Centrinio darbuotojų saugos instituto surengto plakatų profesinės saugos tema konkurso medžiaga. Nacionalinis tyrimų institutas, Lenkija.

- ypatingo dėmesio skyrimas tikslinei auditorijai;
- įtraukimas ir partnerystė;
- veiksmų pritaikymas prie auditorijos poreikių;
- įvairių priemonių ir žiniasklaidos naudojimas.

Atsižvelgiant į minėtas vairuotojų savybes, pavyzdžiui, jų patirtį ir savarankiškumą, galima išskirti įvairias informacijos perdavimo sąlygas, pavyzdžiui:

- veiklai naudoti vietas, kuriose jie dažnai būna – sunkvežimių stovėjimo aikštes greitkeliuose ir pan.;
- užtikrinti, kad metodai turėtų praktinės naudos ir nebūtų globėjiško pobūdžio;
- užtikrinti, kad patarimai ir sprendimai būtų pagrįsti vairuotojų praktine patirtimi; suteikti vairuotojams galimybę patiems populiarinti idėjas;
- glaudžiai bendradarbiauti su vairuotojais priimant sprendimus – sprendimus turi rengti vairuotojai vairuotojams (taikant dalyvaujamuosius metodus), siekiant įtraukti jų patirtį ir sulaukti jų pritarimo.

Ataskaitoje teigiama, kad dalyvavimas ir partnerystė neturėtų apsiriboti vairuotojais. Į šią veiklą taip pat reikėtų įtraukti darbdavius, vadovus, transporto priemonių operatorius, krovinių krovėjus, taip pat prekių gavėjus ir ekspeditorius. Partnerystė galėtų būti sudaroma su DSS organizacijomis, kelių transporto sektoriuje veikiančiomis suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant socialinius partnerius ir saugumą keliuose užtikrinančias organizacijas. Tam tikra veikla galėtų būti orientuota apskritai į vairuotojų šeimą ir plačiąją visuomenę.

Pavyzdžiuose išryškėja šie įdomūs požiūriai ir novatoriškos ypatybės:

- intervencinių priemonių atžvilgiu laikomasi holistinio požiūrio; daugiausia dėmesio skiriama darbo vietoje ir kelyje kylančios rizikos prevencijai ir valdymui;
- bendradarbiaujama su įvairiais partneriais, nesusijusiais su kelių transporto sektoriumi, kurie galėtų padėti stiprinti vairuotojų sveikatą ir saugą;

(1) Delivering the message — Programmes, initiatives and opportunities to reach drivers and SMEs in the road transport sector.

- renginiai skiriami ne išskirtinai vairuotojams, bet apskritai jų šeimoms – vairuotojo šeimos ir plačiosios visuomenės dalyvavimas gali paskatinti didesnę visapusišką susidomėjimą ir dalyvavimą programoje;
- renginiuose naudojamos įdomios ir neįprastos užduotys ir vaizdinės priemonės, siekiant padidinti vairuotojų dalyvavimą ir susidomėjimą;
- siekiant veiksmingesnės informacijos sklaidos, orientuojamasi į tiekimo grandines;
- skatinama keistis ir dalytis patirtimi, pavyzdžiui, kuriant tinklus ir apdovanojimų programas gerosios patirties srityje;
- veiklai naudojamos vietos, kuriose dažnai būna vairuotojų – sunkvežimių stovėjimo poilsio aikštelės ir pan.;
- taikomi praktinės naudos turintys, o ne globėjyški metodai;
- teikiami vairuotojų praktine patirtimi pagrįsti ir su jų patirtimi susiję patarimai ir sprendimai;
- vairuotojai pasitelkiami kaip populiarintojai, galintys perduoti gerą patirtį kitiems vairuotojams;
- į šią veiklą įtraukiami klientai ir užsakovai;
- su vairuotojais bendraujama tiesiogiai sunkvežimių stovėjimo vietose – tai palyginti brangu ir gali būti skirta tik ribotam informacijos gavėjų ratui, tačiau tai vienas geriausių būdų užsitikrinti vairuotojų palankumą;
- teikiamos praktinės ir naudingos paslaugos, kaip antai sveikatos patikrinimai ar vairavimo egzaminai arba papildomi išteklių rizikos vertinimui paremti;
- sunkvežimių stovėjimo vietose sudaromos galimybės sveikai maitintis ir platinama informacija;
- vykdoma „atsakingo valdymo“ programa, kurią pasirašo darbdaviai;
- informacija teikiama įvairiomis kalbomis, jei tikslinėje grupėje yra darbuotojų užsieniečių.

gerosios patirties sklaidą tame sektoriuje. Tai turėtų apimti vyriausybės įstaigų, tarpininkų ir privačiojo sektoriaus bendradarbiavimą.

Akivaizdu tai, kad reikalingi praktinės naudos turintys metodai, kuriuos taikant būtų atsižvelgiama į tikrąją sektoriaus padėtį ir darbdavių bei darbuotojų patirtį. Šiuo požiūriu būtų vertinga priimti daugiau sprendimų, susijusių su darbdavių požiūriu į saugos ir sveikatos klausimus keitimu.

Siekiant pagerinti kampanijų vykdymą šiame sektoriuje, reikia:

- kurti veiksmingas partnerystes tarp saugumą keliuose stiprinančių įstaigų, DSS skatinančių įstaigų ir sektoriuje veikiančių suinteresuotųjų šalių;
- nuolat keistis ir dalytis esama patirtimi ir
- toliau vykdyti tyrimus, kuriais siekiama nagrinėti problemas ir sėkmės veiksnius, susijusius su DSS skatinimu ir tarp darbdavių, ir tarp vairuotojų.

© Doc Stop pateikta medžiaga

Nyderlanduose vykdoma kampanija „Sveikas kelyje“ (angl. *fit on the road*) buvo naudojamos įvairios strategijos: pirmiausia, vairuotojų dėmesiu atkreipti buvo rengiami pristatymai kelyje ir naudojamos žiniasklaidos priemonės, tada jų supratimas šiuo klausimu buvo didinamas atliekant sveikatos ir fizinės būklės tyrimus. Asmeniškai kai kurie vairuotojai buvo kviečiami į sveikatingumo kursus, kur jiems suteikta pagalba ir informacija, siekiant padėti jiems pereiti prie sveiko gyvenimo būdo.

Kur rasti ataskaitą

Visą ataskaitą anglų kalba galima rasti adresu <http://osha.europa.eu/en/publications/reports/>, ją galima parsisiųsdinti nemokamai.

Šis informacinis biuletenis parengtas visomis ES kalbomis adresu:

<http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets/>

Išvados

Nė vienas informacijos sklaidos būdas nėra universali priemonė kelių transporto sektoriuje kylantiems iššūkiams įveikti. Tačiau kiekvienas konkretus būdas turi tam tikrų privalumų. Tinkamiausia informacijos perdavimo priemonė pasirenkama atsižvelgiant į informacijos, kurią ketinama skleisti, tipą ir sudėtingumą, tikslinę auditoriją ir kampanijos apimtį. Tikriausiai veiksmingiausia priemonė siekiant teikti informaciją vairuotojams ir juos įdarbinantiems arba samdantiems – suderinti įvairius metodus. Tam tikrų metodų pritaikymas įvairiuose kampanijos etapuose gali maksimaliai pagerinti rezultatus.

Ypač mažose ir vidutinėse įmonėse tikriausiai veiksmingiausia taikyti intervencines priemones, apimančias tiesioginių ryšių su darbdaviu ir vairuotojais palaikymą, ypač jei siūloma paslauga arba išteklių. Tiesioginis bendravimas su vairuotojais laikomas geriausiu būdu siekiant įgyti vairuotojų palankumą, nors ir yra palyginti brangus, o jį taikant informacija pasiekia tik ribotą gavėjų skaičių.

Tam tikrame sektoriuje ir tarp socialinių partnerių naudinga kurti keitimosi žiniomis tinklus, siekiant skatinti informacijos, išteklių ir

Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, ESPAÑA
Tel. +34 944794360, faks. +34 944794383
El. paštas: information@osha.europa.eu

© Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra. Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį. Printed in Belgium, 2011

